

сторони територіальної громади/соціальної групи із залученням наявних ресурсів і людського потенціалу.

З'ясовано, що з метою успішного вирішення окресленої проблеми, професійну підготовку майбутніх фахівців соціономічних професій доцільно розглядати як складний інтегративний процес, який базується на системних знаннях теорії і практики соціальної роботи в територіальній громаді; особливостях соціальної роботи з різними категоріями громадян; уміннях і навичках, що лежать в основі виконання професійних функцій і завдань щодо реалізації в практиці соціальної роботи в територіальній громаді перспективи сильних сторін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Семигіна Т. В. Розвиток власних теорій соціальної роботи: глобальні тенденції. Розвивальний потенціал сучасної соціальної роботи: методологія та технології. Київ : КНУ імені Тараса Шевченка, 2018. С. 90–194.
2. Слосанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук. ред. В. А. Поліщук. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 382 с.
3. Semigina T. (). Development the strengths-based approaches in modern social work. Paradigms of the Modern Educational Process: Opportunities and Challenges for Society. Dallas : Primedia eLaunch LLS, 2019. Pp. 96–105.
4. Saleebey D. (). The strengths approach to practice. In D. Saleebey (Ed.), The strengths perspective in social work practice (4thed). Boston, MA : Allyn & Bacon, 2006. Pp. 77–92.
5. Henry E. Family Cohesion and Perceived Stress as Predictors-of Quality of Life in Maternal Caregivers of Children with Autism Spectrum Disorder : Dissertation for the Degree of Doctor of Psychology. 2019. Retrieved from : https://digitalcommons.pcom.edu/psychology_dissertations/501/

Попович Ігор Степанович
доктор психологічних наук, професор,
професор кафедри психології
Херсонського державного університету,
Центральноукраїнський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка,
Кропивницький, Україна

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ: РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ І ОЧІКУВАННЯ

Вступ. Майбутні фахівці соціономічного профілю у своєму професійному становленні і розвитку зазнають суттєвих випробувань. Ці випробування стосуються соціальної, політичної, економічної та інших сфер буття суспільства. Реалії сьогодення кардинально ускладнили два лиха, які

спіткали Україну одночасно у XXI сторіччі – пандемія і війна. Прогресування пандемії COVID-19 огорнуло всю планету, забрало багато людських життів, нанесло непоправні психологічні травми і збитки. Другим лихом є війна, яка триває в Україні з 2014 року, а 24 лютого 2022 року перейшла у повномасштабну фазу. Українська держава у своєму становленні переживає тяжкі часи, виборює свою незалежність, захищає територіальну цілісність і демократичні цінності усього світу, продовжує писати свою історію ціною життя найкращих синів і дочок Батьківщини. У той же час, ці сучасні контури соціального буття мають безпосередній вплив на підготовку майбутніх фахівців соціономічного профілю.

Виклад основного матеріалу. Процес реформування професійної підготовки майбутніх спеціалістів соціономічного профілю, зокрема спеціальності ОП «Психологія», характеризується радикальним переглядом фундаментальних дидактичних концепцій, переосмисленням нових позицій багатого експериментального матеріалу вітчизняної школи та закордонного досвіду. Взаємопов'язані процеси, що мають місце в нашій країні, одночасно актуалізують проблеми, які знаходилися і знаходяться в різних площинах. До таких необхідно віднести: глобалізацію, децентралізацію, гуманізацію, диференціацію, регіоналізацію, інформатизацію освіти та ін. Дистанційна і змішана форми навчання, які активно ввійшли у освітній процес у зв'язку з локдауном, у воєнний час набули тільки максимального поширення і удосконалення. Воєнний стан, у якому перебуває українське суспільство з початку повномасштабного вторгнення окупантів, зумовив перманентні потоки внутрішньо переміщених осіб у середині країни і міграційні процеси за її межами. Це нанесло суттєвий психологічний відбиток на професійну підготовку не тільки здобувачів, а й усього населення країни [1]. У зв'язку з цим набуває актуальності пошук та впровадження нових концептуальних підходів до системи підготовки висококваліфікованих фахівців. Особливого значення це набуває у професійній підготовці фахівців соціономічного профілю. На перший план виходить робота з психічними станами, подоланням посттравматичних стресових розладів учасників і очевидців бойових дій, надання психологічної допомоги особам, що перенесли окупацію, внутрішньо переміщеним особам, які зазнали різних типів травмувального психоемоційного впливу. Це у свою чергу вимагає розробки, апробації і реалізації науково обґрунтованих і ефективних психотехнологій післявоєнного життя, прогресивних технологій збереження психічного здоров'я дітей і дорослих.

Найважливішу роль сучасної професійної підготовки майбутніх психологів відіграють інтеграційні тенденції, що реалізуються надмірно бурхливо, поширюючись на всі ланки професійної освіти. Особливої уваги в цьому контексті заслуговує теоретико-методологічний супровід професійної підготовки майбутніх фахівців, зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На наукових форумах із психології професійної

підготовки активно обговорюються різні аспекти цієї проблеми. Регулярно з'являються оригінальні дослідження, що претендують на розробку кардинально нових концепцій професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічного профілю. Принциповим у цьому напрямі є те, що процес розвитку професійної освіти потребує інтеграції не лише взаємопов'язаних наукових дисциплін, а й рівнів вищої освіти з метою цілеспрямованого включення підростаючого покоління до громадянського життя суспільства, яке органічно поєднувало б у собі освіту, практичну та психологічну підготовку. Недооцінка принципу послідовності викладання професійних дисциплін психологічного напрямку, характеризує стан між різними рівнями та етапами становлення цілісної системи здобуття знань та умінь, формування актуальних мотивів та потреб. Великий внесок у дослідження загальнотеоретичних та методологічних аспектів цієї проблеми зроблено українськими та зарубіжними дослідниками психологічної та педагогічної науки, зокрема М. Боришевським [2]. Зважаючи на прискіпливу увагу до окресленої проблематики, залишаються недостатньо розкритими психолого-педагогічні особливості інноваційного підходу у професійній підготовці фахівців соціономічного профілю в умовах модернізації вищої освіти. Зазначимо, що теоретичний підхід до викладання низки практичних дисциплін не вирішує проблему, а навпаки, сприяє формуванню поверхневого розуміння кваліфікаційних можливостей спеціаліста. Роботи, присвячені гуманітарній освіті, спонукають зосередити нашу увагу на розвитку цієї галузі дидактики, сприяють систематизації багатого емпіричного та теоретичного матеріалу. Знову ж таки, особливу увагу в модернізації процесу освіти, на наш погляд, необхідно приділити операціоналізації, алгоритмізації та технологізації прикладних аспектів професійної підготовки фахівців соціономічного профілю. Для якісного впровадження окреслених нововведень необхідно вивчити соціальні очікування суб'єктів освітнього процесу [3; 4; 5]. Усі ймовірні напрямки модернізації мають носити випереджальний характер. Оскільки досліджуємо те, що відбулося, робимо висновки, будемо план дій і почасти випускаємо з уваги плин часу, мінливість і швидкоплинність нашого буття. За такого алгоритму модернізація не принесе результатів. Випереджальні дослідження і комплексний підхід до вирішення проблем та впровадження інновацій здатні забезпечити досягнення мети.

Висновки. Подано сучасний погляд на проблему професійної підготовки майбутніх фахівців соціономічного профілю в умовах модернізації вищої освіти. Окреслено реалії, перспективи і очікування суб'єктів освітнього процесу. Запропоновано застосувати методологію дослідження соціальних очікувань особистості з побудовою стратегії випереджального дослідження. Запропоновані тези можуть бути корисними для керівників закладів вищої освіти, організаторів студентського самоврядування, всім, хто опікується організацією освітнього процесу закладів вищої освіти і здійснює підготовку фахівців соціономічного профілю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блинова О. Є. Трудова міграція населення України у соціально-психологічному вимірі : монографія. Херсон : РІПО, 2011. 486 с.
2. Боришевський М. Й. Особистість у вимірах самосвідомості : монографія. Суми : ВБ «Еллада», 2012. 608 с.
3. Попович І. С. Соціально-психологічні очікування в міжособистісній взаємодії у групах курсантів вищих навчальних закладів МВС України : дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.05 – соціальна психологія; психологія соціальної роботи. Ін-т соціальної та політичної психології АПН України. Київ, 2008. 223 с.
4. Попович І. С. Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика : навч.-метод. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 158 с.
5. Popovych I., Borysiuk A., Zahrai L., Fedoruk O., Nosov P., Zinchenko S., Mateichuk V. Constructing a Structural-Functional Model of Social Expectations of the Personality. *Revista Inclusiones*. 7(SI). 2020. P. 154–167.

Прийдун Надія Степанівна

магістрантка 2 курсу
спеціальності 053 «Психологія»
факультету педагогіки і психології
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

Вовк Валентина Олегівна

кандидат психологічних наук,
викладач кафедри психології
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ
МОТИВАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

У нинішніх нестабільних умовах функціонування вітчизняних підприємств система забезпечення їх розвитку набуває таких рис, як необхідність та надійність ефективної роботи персоналу. Управління персоналом неможливе без розуміння сутності, змісту і ролі процесу мотивації. Це зумовлює необхідність у його вивченні, тобто проведенні всебічного дослідження потреб, мотивів і стимулів людини, уточненні класифікацій цих категорій, що сприяє правильному розумінню